

**ვაჟა-ფშაველას თხრობის სტილის ერთი თავისებურება
პოემების მიხედვით**

**On One Peculiarity of the Narrative Style in
Vazha-Pshavela's Epic Poems**

გიორგი გოგოლაშვილი
Giorgi Gogolashvili

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
Ivane Javakhishvili Tbilisi State University

არნოლდ ჩიქობავას სახელობის ენათმეცნიერების ინსტიტუტი
Arnold Chikobava Institute of Linguistics

საკვანძო სიტყვები: მწერალი, მთხრობელი, პერსონაჟი, პოემა,
სტილი.

Keywords: Writer, narrator, character, epic poem, style.

ვაჟა-ფშაველა პოემებში ამბავს მოგვითხრობს ტრადიციული სტილით: მთხრობელი გარე სივრციდან ადევნებს თვალს მთავარ სივრცეში მიმდინარე მოქმედებას. როცა პოემაში შექმნილი ვითარება ამას მოითხოვს, „არღვევს“ ამ ტრადიციულ სტილს თხრობისას, მთხრობელი „შედის“ მთავარ სივრცეში, გადაიქცევა პირველ (გრამატიკულად) პირად და დიალოგს უმართავს პერსონაჟებს (მეორე პირებს)... მერე ისევ „ბრუნდება“ გარე სივრცეში და განაგრძობს თხრობას ტრადიციული სტილით.

ასეთი ვითარებაა პოემაში „სტუმარ-მასპინძელი“, როცა ხევსურები გამოილაშქრებენ ქისტეთში (მე-11 თავი) და ჯოყოლას დაღუპვის შემდეგ (მე-13 თავი)...

თხრობის ამგვარ ორიგინალურ ხერხს ვაჟა-ფშაველა მიმართავს პოემაში „ბახტრიონი“. მტერზე გამარჯვების შემდეგ ფშავისკენ მიმავალ ლაშქარს მთხრობელი (მანამდე გარე სივრცეში მყოფი) „შეხვდება“ ფშავის კართან და, როგორც პირველი პირი (გრამატიკულად), გაუმართავს დიალოგს მოლაშქრეებს (თავი მე-16), მერე ისევ „ბრუნდება“ გარე სივრცეში და გრძელდება თხრობა ტრადიციული სტილით... ასეთი „შერეული სტილით“ თხრობა“ ქართულ მწერლობაში მნიშვნელოვანი სიახლეა.

ლიტერატურა:

გოგოლაშვილი, გ. (2023). მწერალი, მთხრობელი, თხრობის ვარიაციები (ფიქრები ბასილ მელიქიშვილზე), თბილისი: „თბილისის უნივერსიტეტის გამომცემლობა“.

შანიძე, ა. (1980). ქართული ენის გრამატიკის საფუძვლები, ტ. III, თბილისი: „თბილისის უნივერსიტეტის გამომცემლობა“.

In Vazha-Pshavela's epic poems the story is narrated in a traditional manner: the narrator observes the action taking place within the inner space from the outer space. However, he deviates from this traditional narrative style whenever it is necessary to accommodate it to the narrative situation in the poem. The narrator “penetrates” the inner space and is transformed into the 1st person (grammatically) *dramatis personae* who holds a conversation with the (2nd person)

characters. Then he “returns” to the outer space and continues to narrate in the traditional style.

This peculiarity of the narrative style can be observed in epic poem “*Host and Guest*”, in the episode when Khevsurians launch an assault on Kisteti (chapter 11) and after Joqola’s death (chapter 13). This device is also used in the epic poem “*Bakhtrioni*”. Having defeated the enemy, the troops are heading back to Pshavi. The narrator leaves the outer space and meets them near Pshavi and talks to them in the 1st person (chapter 16). Then he returns to the outer space and the narrative continues in the traditional style. This alteration of narrative styles is an important stylistic innovation in Georgian narrative literature.

Reference:

Gogolashvili, G. (2023). mtserali, mtkhroblei, tkhrobis variatsiebi (pikrebi basil mkalavoshvilze). [Writer, narrator, variations of narration (thoughts about Basil Melikishvili)]. Tbilisi: “Tbilisi State University Publishing House”.

Shanidze, A. (1980). kartuli enis gramatikis sapudzvlebi, t. III. [Basis of the Georgian Language Grammar, vol. III]. Tbilisi: Tbilisi State University Publishing House.